

حضرت سلطان باہو رحمۃ اللہ علیہ

سلطان العارفین حضرت سلطان باہو رحمۃ اللہ علیہ 1631ء نوں شورکوٹ دے نیڑے اک پنڈتہرگاں وچ اک دوریش بازید محمد دے گھر پیدا ہوئے۔ حضرت سلطان باہو رحمۃ اللہ علیہ دی والدہ دانان بی بی راسی سی، جس نے سلطان باہو رحمۃ اللہ علیہ دی تعلیم تے تربیت سوہنے ڈھنگ نال ایس طراں کیتی پئی اوہناں نوں تعلیم حاصل کرن لئی کسے مکتب وچ داخل ہون دی لوڑ نہ رہی۔ صرف روحانی فیض حاصل کرن واسطے پہلے حبیب اللہ قادری دے مرید ہوئے، فیر دئی جا کے پیر عبدالرحمن دی صحبت وچ رہ کے روحانی منزلاں طے کیتیاں۔ اوہناں نے واہی نبی داپیشہ اپنایا۔ آپ فارسی تے عربی دے دی آپے عالم سن۔ پنجابی وچ آپ دے ابیات ملدے نیں۔ جیہڑے سی حرفی دی ہیئت وچ لکھے گئے نیں۔ ایہو ابیات آپ دی شہرت تے مقبولیت داسبب نیں۔ آپ نے دین اسلام دی تبلیغ نوں حیاتی دامشن بنایا تے ہزاراں غیر مسلماناں نوں مسلمان کیتا۔ آپ نے 1697ء نوں وفات پائی۔ تحصیل شورکوٹ دے پنڈگڑھ مہاراجا وچ آپ دامزار روحانیت دامرکز اے۔

”ابیات“ سلطان باہو رحمۃ اللہ علیہ“ پہلی واری 1891ء وچ شائع ہوئے۔ ایہدے وچ ہر بند دے چار چار مصرعے نیں۔ ہر بند حروف ابجد دے تریہہ (30) حرفاں وچوں کسے نہ کسے حرف نال شروع ہوندا اے۔ ایس لئی ایہناں نوں سی حرفی آکھیا جاند اے۔ آپ دے کلام وچ سوز، سرمستی معرفت تے موسیقی موجود اے۔ آپ نے پنجابی شاعری وچ مرشد دے تصور نوں سوہنے انداز وچ پیش کیتا۔ انسان نال محبت تے اللہ نال عشق آپ دے کلام دا امتیازی نشان اے۔ ایس توں آڈ آپ دا کلام بلند ہمتی، دنیا توں نفرت تے صوفیانہ مسائل نال بھریا ہویا اے۔ آپ دیاں فارسی کتاباں دی تعداد (140) دے لگ بھگ دئی جاندی اے۔

ابیات

الف: اللہ چنبے دی بوٹی میرے من وچ مرشد لائی ہو
نفی اثبات دا پانی ملیں ہر رگے ہر جائی ہو
اندر بوٹی ٹھک چایا جاں پھلن پر آئی ہو
جیوے مرشد کامل باہو جئیں ایہہ بوٹی لائی ہو

ج: جو دم غافل سو دم کافر۔ سانوں مرشد ایہہ پڑھایا ہو
سُنا سخن گنیاں کھل اکھنیں، آساں چت مولا دل لایا ہو
کیتی جان حوالے رب دے، آساں ایسا عشق کمایا ہو
مرن تھیں آگے مر گئے باہو تاں مطلب نوں پایا ہو

د: دل دریا سمندروں ڈوگھے ، کون دلاں دیاں جانے ہو
 وچے بیڑے وچے تھیرے وچے وُجھ مہانے ہو
 چوداں طبق دے دے اندر تھو وانگوں تانے ہو
 جو دل دا محرم ہووے باہو سوئی رب پچھانے ہو

ن: نال کُنگی سنگ نہ کریئے ، گل نوں لاج نہ لایئے ہو
 تھے ترپوز مول نہ ہوندے ، توڑے توڑ کئے لے جایئے ہو
 کائواں دے پچے ہنس نہ تھیندے ، توڑے موتی چوگ پُگایئے ہو
 کوڑے کھوہ نہ مٹھے ہوندے باہو توڑے مناں گڑ پائیئے ہو